

HET HOFJE VAN JOHAN VAN DER VEEKEN

DOOR DR. A. J. M. ALKEMADE EN DRS. B. WOELDERINK

Van Zuid naar Noord.

DE Brabanders en Vlamingen die in de tweede helft van de zestiende eeuw emigreerden naar meer noordelijke gewesten, worden vaak beschouwd als mensen, die omwille van het geloof de ballingschap boven het compromis verkozen. Inderdaad kan men onder de emigranten daar voorbeelden van vinden. Maar wanneer we te maken hebben met uit het Zuiden wegtrekkende kooplieden dan liggen de beweegredenen meest sterk in het economische vlak.

Bijzonder helder heeft Brulez in zijn artikel 'De diaspora der antwerpse kooplui op het einde van de zestiende eeuw' ¹⁾ geschetst, hoe de Zuid-Nederlanders bij het uitbreken der troebelen over Europa uitzwermden. Hoe zij daarbij gebruik maakten van hun reeds eerder overal gevestigde kantoren en hoe op deze wijze het centrum van de wereldhandel zowel qua techniek als qua mentaliteit van Antwerpen verplaatst werd naar Engeland, de noordelijke Nederlanden en enkele duitse steden.

Vooraf Holland en Zeeland kregen hun aandeel in deze gewichtige immigratie van fortuin en kennis. En met de komst van een De Moucheron en een Usselinx en van die vele anderen is de horizon voor de hollandse handel plots sterk verbreed, zijn de handelsrelaties meer dan verdubbeld. Kortom Holland krijgt door deze immigratie en de ermee verbonden politieke ontwikkelingen de kans zijn handel te doen uitgroeien van een europees gewestelijk niet te verwaarlozen negotie tot het centrum van de europese handel. Wij gaan op de ontwikkeling van deze handel niet verder in, om te komen tot onze hoofdpersoon Johan van der Veeke ²⁾, een Rooms-Katholiek koopman, die duidelijk om de vrijheid op economisch terrein naar het Noorden trekt. Van der Veeke is afkomstig uit Mechelen, waar zijn vader, eveneens Johan van der Veeke, een bekend koopman was ³⁾. Na de dood van zijn vader hertrouwt zijn moeder Barbara Huybertsdr Verwey met Philips van den Kerckhove; dit echtpaar woonde omstreeks 1600 te Rotterdam in de Rijstuin ⁴⁾. Het is bekend, dat Johan's broer Hen-